

	ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਮੁੱਢਲੇ ਕਰਤਾਵ	ਫਰਜ਼ ਵੀ ਹਨ।	
ਸਤੰਬਰ		ਦੁਹਰਾਈ ਅਤੇ ਐਸ.ਏ.-I	•
ਅਕਤੂ ਬਰ	ਭੁਗੋਲ: ਅਧਿਆਇ-5 ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ	ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਉਣਾ।	1. ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦਾ ਚਾਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ। 2. ਉਦਯੋਗਾਂ ਬਾਰੇ ਨਕਸ਼ੇ ਭਰਵਾ ਕੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।
	ਇਤਿਹਾਸ : ਅਧਿਆਇ-17 ਇਸਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰਾ।	19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਦੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।	ਅੱਜ ਦੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਤੇ 19 ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤੇ ਵਿੱਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ।
	ਅਧਿਆਇ-18 ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਕਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ	ਆਪੁਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਕਾ ਸਬੰਧੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।	1. ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਕਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚਾਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। 2. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੁਧਾਰਕਾਂ ਦਾ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਚਾਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। 3. ਅੱਜ ਦੇ ਸਮਾਜ ਤੇ ਆਪੁਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਬੰਧੀ ਅਭਿਆਸ ਕਾਪੀ ਤੇ ਡੁਲਨਾਤਮਕ ਚਾਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ।
ਨਵੰਬਰ	ਭੁਗੋਲ : ਅਧਿਆਇ-6 ਮੁੱਖ ਉਦਯੋਗ	ਵੱਡੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਜਾਂ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ।	ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਤੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨ ਵਿਖਾਉਣੇ। ਨਕਸ਼ੇ ਅਭਿਆਸ ਕਾਪੀ ਤੇ ਚਿਪਕਾਉਣਾ।
	ਇਤਿਹਾਸ: ਅਧਿਆਇ-19	18ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਉਥਾਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।	ਭਾਰਤ ਦੇ ਚਾਰ ਮਹਾਂਨਗਰਾਂ ਦਿੱਲੀ, ਮਦਰਾਸ, ਕੋਲਕਾਤਾ ਅਤੇ ਮੁਬਈ

	ਬਸਤੀਵਾਦ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਪਰਿਵਰਤਨ		ਦੀਆਂ 17ਵੀਂ ਅਤੇ 18ਵੀਂ ਸਦੀ ਵੇਲੇ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਇੱਕਠੀਆਂ ਕਰਨਾ, ਚਾਰਟ ਤੇ ਲਗਾਉਣਾ।
	ਅਧਿਆਇ-20 ਕਲਾਵਾਂ, ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ, ਸਾਹਿਤ ਭਵਨ ਨਿਰਮਾਣ ਕਲਾ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨ	19ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਕਲਾਵਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਉਣਾ।	1. 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।
	ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ: ਅਧਿਆਇ-27 ਸੰਸਦ-ਬਣਤਰ, ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ	ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।	1. ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਦਾ ਮਾਡਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ। 2. ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੈਨਲ ਦੇਖਣ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਅਤੇ F.A. 3 ਮੁਲਾਂਕਣ

ਪਾਠਾਂ ਦੀਆਂ ਅਭਿਆਸ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ (ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ) ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਵੀ ਹੱਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ।

ਦਸੰਬਰ	ਭੂਗੋਲ: ਅਧਿਆਇ-7 ਮਨੁੱਖੀ ਸਾਧਨ	ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਸਾਧਨ ਦੇ ਰੋਲ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ।	ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਵੱਸੋ ਵੰਡ, ਘਣਤਾ ਅਤੇ ਬਣਤਰ ਤੇ ਚਾਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੱਸੋ ਘਣਤਾ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਨਕਸ਼ਾ ਬਰਨਾ।
	ਇਤਿਹਾਸ: ਅਧਿਆਇ-21 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅੰਦੋਲਨ	ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਮੁੱਖ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚੇਤਨਤਾ ਦੇ ਵਧੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਉਣਾ।	ਰੋਲ ਪਲੇਅ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ।
	ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ:	ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ	ਉਪਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਹੇਠਲੀ

	ਅਧਿਆਇ-28 ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਕਾਰਜ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ	ਵਿਵਸਥਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।	ਅਦਾਲਤ ਢਾਂਚੇ ਤੇ ਚਾਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।
ਜਨਵਰੀ	ਅਧਿਆਇ-8 ਆਫਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ	ਕੁਦਰਤੀ ਆਫਤਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ।	ਪਿਛਲੇ 2 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਆਈਆਂ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫਤਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।
	ਇਤਿਹਾਸ: ਅਧਿਆਇ-22 ਭਾਰਤੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼	1. ਅਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜਰਨਾ ਪਿਆ, ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।	1. ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਅਤੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਚਾਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ। 2. ਭਾਰਤ ਦੇ ਖਾਕੇ ਅੰਦਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਦੇ ਸਬਾਨ ਦਿਖਾਉਣੇ।
	ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ: ਅਧਿਆਇ-29 ਸਮਾਜਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ।	ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਪਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।	ਕੋਈ ਦੋ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਪਾਂ ਸਬੰਧੀ ਚਾਰਟ ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ।

ਉਪਰੋਕਤ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਅਤੇ F. A-4 ਮੁਲਾਂਕਣ।

ਅਭਿਆਸ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ (ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ) ਵੀ ਹੱਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ।

ਫਰਵਰੀ	ਇਤਿਹਾਸ: ਅਧਿਆਇ-23 ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ	(ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ) ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।	ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਚਾਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।
	ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ: ਅਧਿਆਇ-30	ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧ ਬਾਰੇ	ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਤੇ ਮਾਡਲ

	ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਯਤਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ।	ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।	ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।
ਉਪਰੋਕਤ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਅਤੇ S.A-2 ਮੁਲਾਂਕਣ।			

S.A-2

ਪੜ੍ਹਾ - ਸਮਾਜਿਕ ਅਧਿਕਾਰ
ਜਾਮਾ 3 ਅਵਾਜ਼   ਮੁਲਾਕਾ ਮਈ-16
ਕੁੱਲ ਮੌਲਾ = 70

ਭਾਗ-I:—(ਭੂਗੋਲ)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-1. ਨਿੱਜੀ ਉਦਯੋਗ ਕਿਹੜੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?   / (2)

ਉੱਤਰ—

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-2. ਸਿਲੀਕਾਨ ਘਾਟੀ ਕਿੱਥੇ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ?   / (2)

ਉੱਤਰ—

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-3. ਜਨ-ਗਣਨਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿੰਨੇ-ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?   / (2)

ਉੱਤਰ—

.....
.....
.....

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-4. ਕੱਚੇ ਲੋਹੇ ਤੋਂ ਸਟੀਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਸਮਝਾਓ । / (4)

ਉੱਤਰ—

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-5. ਕੰਨਿਆ ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆਂ ਦੇ ਕੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹਨ ? ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕੀ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ? / (4)

ਉੱਤਰ—

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-6. ਆਫਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ? (4)

ਉੱਤਰ—

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-7. (ੴ) ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਬਿਆਨ ਕਰੋ ।

ਜਾਂ

(ਆ) ਸੰਘਣੀ ਅਤੇ ਵਿਰਲੀ ਵਸੋਂ ਦੀਆਂ ਲਾਭ-ਹਾਨੀਆਂ ਲਿਖੋ ।

(7)

ਉੱਤਰ—

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-8. ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਕਸੇ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਥਾਨ ਦਰਸਾਓ :-

(5)

1. **ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰ ।**
2. ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਖਾਨਾ ।
3. ਸੂਤੀ ਕੱਪੜਾ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰ ।
4. ਸੂਚਨਾ ਤਕਨੀਕ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰ ।
5. ਬੰਗਾਲੋਰ ਸ਼ਹਿਰ । ✓

ਭਾਗ-II:—(ਸਾਡਾ ਅਤੀਤ)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-9. ਅਲੀਗੜ੍ਹ ਮੁਸਲਿਮ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤੀ ? (2)

ਉੱਤਰ—

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-10. ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚੋਂ ਛੂਠ-ਛਾਤ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ? (2)

ਉੱਤਰ—

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-11. ਆਨੰਦ ਮੱਠ ਨਾਵਲ ਕਿਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ? (2)

ਉੱਤਰ—

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-12. ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਮੌਹਨ ਰਾਏ ਦੁਆਰਾ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਸੁਧਾਰਨ ਬਾਰੇ ਪਾਏ ਗਏ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ । (4)

ਉੱਤਰ—

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

प्र० 13. मदराम म़हिर बाचे तुम्हीं की जाणदे हो ?

(4)

उत्तर—

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

प्र० 14. भारत हड्डे अंदेलन की है ?

(4)

उत्तर—

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-15. ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਹੜੇ ਸਨ ?

(4)

ਉੱਤਰ—

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-16. (ੳ) 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ ?

(8)

ਜਾਂ

(ਅ) ਸ੍ਰੀ ਨਰਾਇਣ ਗੁਰੂ ਨੇ ਨੀਵੀਂ ਜਾਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ?

ਉੱਤਰ—

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ਭਾਗ-III:—(ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜੀਵਨ)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-17. ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? (2)

ਉੱਤਰ—

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-18. ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਦਾਲਤ ਕਿਹੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਸਥਿਤ ਹੈ ? (2)

ਉੱਤਰ—

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-19. ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ?

(2)

ਉੱਤਰ—

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-20. ਸਮਾਜਿਕ ਸੁੱਚਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਹੈ ?

(4)

ਉੱਤਰ—
